

10 ГОДИНИ ПЕЧАТНИЦА „РОПРИНТ“

Преди броени дни „Ропринт“ отбеляза своя 10-ти рожден ден. За хората, свързали живота си с печатницата, всичко започва с една хийтсет ролна офсетова печатна машина и с много смели мечти. Не липсват и задължителните години на трудности, които сплотяват екипа, превръщайки го в ключов фактор за успеха на фирмата. Следват инвестиции във втора хийтсет машина, в листов и дигитален печат, в печат на книги, в система за проследяване на поръчките и в клиентски портал. Всичко е така, както в големите европейски печатници. И е постигнато за десет години. Тях съзателят на „Ропринт“ – Емил Петков, определя като „луди, емоционални, щастливи и трудни години на оптимизъм и ентузиазъм“. Защото какво друго, ако не лудост, подплатена с много мечти, може да накара един журналист да стане издател, а след това и печатар – при това във време, когато кризата вече чука на вратата на българския бизнес...

Емил Петков

Г-н Петков, как от редакцията на в. „Отечествен фронт“ стигнахте до 10-годишния юбилей на печатница „Ропринт“?

Въобще не съм подозирал, че някога ще ми се случи нещо подобно. Реално, в „Отечествен фронт“ за първи път се докоснах до печатница, мастило, набор... Като студент в трети курс (1983) бях разпределен на стаж в редакцията на „Отечествен фронт“. По онова време нямаше и намек, че ще идва демокрация. Всъщност първите леки повеи вече се усещаха, затова и избрах „Отечествен фронт“ като най-свободния вестник, който беше малко по-алтернативен от другите издания. След стажа в отдел „Вътрешна информация“ се запознах с хората от секретариата на вестника, където реално се правеше неговата организация. Искях да бъда част от всичко това и пожелах следващият ми стаж да е именно там. Така попаднах в Секретариата. Случих на хора, с които си паснахме. Имаше прекрасни професионалисти, от които научих много. Организацията на вестника беше свързана и с неговото производство. По онова време вестниците излизаха на стария висок оловен печат. Редовете се набираха на линотипни машини, страниците се връзваха от метранпажи, в стереотипията се правеха отпечатъци... Самият аз бях станал майстор метранпаж и, както се казва, още тогава „мастилото ми влезе в кръвта“.

С идването на демокрацията през 1990 г. дойдоха и промените в редакционния състав на вестника, а с тях и намерението ми да се преместя във в. „Диалог“. Тогава с колегите Петьо Блъсков, Радостина Константинова, Владо Райчев и Драго Василев решихме да правим наш вестник. Имаше необходимия опит, а и нагледния пример за това: създаването на в. „Демокрация“ стана буквално пред очите ни – в коридорите на „Отечествен фронт“, в Секретариата. Така се появи „168 часа“. Самият вестник беше първият, който излезе изцяло на фотонабор – отпечатахме го в новата офсетова печатница ИПК „Родина“. Дотогава вестниците се правеха на висок оловен набор, отпечатъците се прехвърляха на филми... оттам се качваха на офсетови пластини. От полиграфическа гледна точка системата беше много гопотопна. През следващата година (1991) стартирахме „24 часа“. Аз отговарях основно за графика и организацията на производство на вестниците и съответно бях създавал контакти с печатницата. За две години „24 часа“ се превърна в най-големия всекидневник в България, но в ИПК „Родина“ малко или много го потиснаха – графичите не отговаряха на нуждите за развитие на вестника. Сменяха се правителства – те съответно поддържаха различни политически линии, докато ние се стремяхме към един по-модерен печат, който не се поддаваше на политически влияния. Воден от идеята за построяването на вестникарска печатница, с покойния вече Тенчо

Ацев – изключителен професионалист и мой много добър приятел, с Никола Балабанов – тогава директор на полиграфическия комбинат „Димитър Благоев“, и с още двама колеги от Пресгрупа „168 часа“ създадох екип за проучване и строеж на собствена печатница.

Същата година (1992) направихме и първото си посещение на IFRA в Женева. От изложението се върнахме с оферти от големите производители на вестникарски машини Wifag, MAN Roland, KBA, Heidelberg, GOSS (тогава част от Rockwell International) и започнахме проучване, което продължи близо две години. Спряхме се на MAN Roland (Геотан с три осемцилиндрови кули, 6 ролни звезди, три фалц апарата и три изхода) за печата и на Müller Martini за експедицията. Реално, през 1994 г. монтирахме първата истинска хийтсет машина в България – Polutan (MAN Roland). Година по-късно (1995) пристигнаха и вестникарските машини и така през 1996 г. стартирахме печата. По това време дойде и Жан-Виденовата криза. Притиснати от хиперинфлацията, потърсихме и намерихме стратегически партньори в лицето на ВАЦ¹. Бяхме заедно една година, но нещата не потръгнаха и се разделихме.

В общи линии така започна моят флирт с печатарството – като издател и собственик на вестници, търсец начини за тяхното обезпечаване. Реално, заедно с тях трябваше да обезпечавам производството и реализацията и на няколко издания, които създадохме под шапката на Пресгрупа „168 часа“ – сп. „София“ с гл. редактор Волен Сидеров, „Идеален дом“, „Хай клуб“. Издавахме и в. „Български фермер“ заедно с едно съпътстващо издание, така че в онези години през мен мина целият проект за изграждане на модерна вестникарска печатница, която доскоро печаташе и всички вестници в България.

След раздялата с ВАЦ за кратко се занимавахме с телевизия. През 1998 г. направихме в. „Монитор“. С това се възобновиха и пътешествията ми до ИПК „Родина“, където печатахме вестниците. Впоследствие пуснахме и „Телеграф“. В консорциум с няколко вестника през 2004 г. участвахме в приватизацията на ИПК „Родина“. Съответно спечелихме и като човек с опит в изграждането на печатница бях избран за изпълнителен директор. Така се върнах в сферата, но вече от другата ѝ страна – като управител.

До 2007 г., в продължение на три изключително тежки години, вкарах хийтсета. Тогава за първи път се появи и Kotori. Машините на японския производител бяха влезли в ползването ми още през 90-те години на м.в., по време на изложението Graph Expo в Чикаго. Според мнението на професионалисти японският производител беше сериозен конкурент на

С инж. Красимир Илиев

¹ Германската медийна група „Вестдойче алгемайне цайтунг“, оперирала в България до 2010 г.

Heidelberg, а и от 2005 г. корпорацията имаше представителство в България, затова не се колебах в избора. Така се запознах с „Булграфика“ и Борис Илиев, с чиято помощ избрах и закупих употребявана машина (възможност за нова тогава нямаше).

Паралелно с това представлявах и собствеността на вестниците на Пресгрупа „Монитор“. В годината, в която напуснах Издателско-полиграфическия комплекс (2007), продадох дяловете си във вестниците. Нямах особено желание да се занимавам с вестници, още повече че от печелившо начинание в началото на 90-те години по ред причини вестникарството се беше превърнало в губещ бизнес. Естествено, точно тогава „случайно“ се оказа, че има една свободна печатна машина Kotori. Част от екипа, с който бях работил в ИПК „Родина“, не искаше да остава в новите условия и беше готов да ме последва, а аз вече имах идея за собствена печатница с фокус върху хийтсета. Така положих основите на „Ропринт“ – в началото на кризата.

С Борис Илиев

Малко или много са приликите между журналистическата професия и тази на печатаря?

Младежките ми мечти бяха да се развивам, да стана голям и добър журналист. Това реално ми се случи, тъй като през 1990 г. заедно с моите съдружници и приятели положихме основите на новия модерен печат в България. Бяхме ентусиасти с напредничащо мислене, следяхме европейските вестници, европейската журналистика, която нямаше как да реализираме в условията преди демокрацията. Може би и затова, когато се появи тази възможност, се оказахме готови за нея и направихме каквото трябваше – модерни вестници. Имах късмета да съм част от онова щастливо време, в което раждахме и реализирахме идеи, за които не трябваше да питаме никого. Читателите харесваха вестниците, тиражите се качваха непрекъснато, печалбите също бяха много добри. Това ни даваше възможност да инвестираме в нови технологии и в нови издания, част от които, разбира се, не толкова успешни, колкото „24 часа“, „168 часа“ и др.

Самият аз от журналист неусетно се бях превърнал в издател. Трябваше да се грижа за просперитета на отделните издания, което доведе до следващата стъпка – печатницата. Бях наясно, че макар и основното в едно издание да е съдържанието, важен елемент от це-

лия процес е графичният дизайн и съответно качеството на печата, така че като издатели нямаше как да не се научим да бъдем и печатаря.

Спрягам Ви като идеиният създател на „168 часа“...

Идеята за „168 часа“ се роди в моето мазе. С Петьо Блъсков заедно спрягахме различни варианти на имена. Хрумна ми заглавието „168 часа“, така че станах кръстник на вестника, а като отговорник за дизайна (и нелюшо рисуващ човек) – и създател на първата му страница. Главата на вестника също е мое дело. Автор съм и на графиката на „24 часа“, отчасти и на „Монитор“, както и на първата графика на „Телеграф“. В общи линии, макар в годините графиката да е еволюирала, и до ден-днешен главите на „24 часа“ и на „168 часа“ са същите. Много неща в структура на вестника също са останали непроменени.

В бранша Ви познават като фен на офсетовия печат...

Фен съм, да, още повече че „Ропринт“ е офсетова печатница. Имаме две малки дигитални машини за късите тиражи. Допускам, че в отделните си разновидности (монерен и мастиленоструен) дигиталният печат ще продължи да се налага и да завоюва нови позиции, но тогава няма да е скоро или поне не докато тиражите над 500 бр. се печатат на офсетов печат. По-високи остават и качеството, а и възможностите на офсетовия печат и в довършителните процеси. Заради спецификата на работа в „Ропринт“ нямаме четвъртинки машини, които дигиталният печат успешно замества. Вярно е, че дава свобода на малките тиражи, на многото заглавия и на разнообразието от продукти, но той трудно би могъл да замести машина 70x100 или 50x70, така че към момента тиражите над 1000 бр. нямат алтернатива дигитален печат.

Офсетовият печат е и в основата на книгопечатането. От позицията Ви на журналист, издател и печатар вярвате ли в бъдещето на добрата „стара“ хартиена книга?

Разбира се, още повече че в момента има видим ръст (по статистически данни 7% за м.г.) на книжния пазар. Ние също печатаме книги и го усещаме, въпреки че това не е основна дейност в портфолиото ни. Специално при книгите има завръщане. Видя се, че дигиталните им събрания не успяха да се наложат, че не са толкова удобни. Вероятно за тях винаги ще има някакво място – например за четене в метрото или някъде другаде, но хартиената книга е незаменима и според мен никога няма да изчезне. По-скоро мога да допусна, че ще изчезнат вестниците, което също не вярвам да се случи, или поне не скоро. Допускам и че подобно на книгите, част от списанията също ще възвърнат своите позиции – вероятно след като модифицират съдържанието си, за да привлекат повече реклама. Видя се, че рекламата в интернет не е толкова ефективна, колкото се предполагаше че ще бъде, и все повече хора се убеждават в това. Печатните издания имат по-голяма стойност от техните проекции в интернет. Друг е и начинът, по който екипът от журналисти ги създава, така че според мен ще има връщане и към хартиената книга, и към печата.

Доста Ваши колеги се насочиха към печата на опаковки. Вие самият склонен ли сте да заложите на тях?

Възможно е. Бих се включил в този пазар, ако видя смисъл: ако икономиката на страната върви с добри

темпове, ако има търсене на опаковки или износът на българска продукция (опаковани продукти) за външния пазар се увеличава. Имали сме случаи, когато наши партньори са предлагали да се включим с нещо подобно, но дори да го направим, едва ли ще е с повече от 5–10% от оборота на печатницата. От друга страна, ако и аз се натоваря на клончето, то ще се счули. По друг начин стоят нещата с колегите, за които това е основна дейност. За разлика от тях ние произвеждаме хийтсет продукти, които трудно се изнасят навън. Разбира се, имаме износ (списания за Англия, Франция и съседни страни), но той не е повече от 5–6 до 10%. Изнасят основно печатниците, които правят твърда подвързия с повече ръчен труд, който в чужбина е по-скъп. Затова и сме ориентирани основно към вътрешния пазар. Ако все пак печатът на опаковки се развие и реша да вляза, няма да го направя с идеята да „отхапвам“ от бизнеса на другите, каквато ситуация се получи в хийтсета.

През последните години най-болната тема на бранша е липсата на кадри. Страда ли „Ропринт“ от недостиг на качествени специалисти?

Страда, но може би по-малко, отколкото други печатници. Факт е, че голяма част от най-пробивната, прогресивна и интелигентна част от нацията, която е и по-адаптивна към новостите, отиде да работи в чужбина. Затова и след излизането ни от кризата проблемът с кадрите се откри. „Ропринт“ не се оказа сред сериозно засегнатите от липсата на хора, защото преди десет и повече години съумях да изградя добър екип. Направих го внимателно, съобразно моите принципи, с грижа за хората и с желанието да извлека най-доброто от всеки от тях. Стилът ми на управление като ръководител винаги е бил толерантен, приятелски. И до днес давам шанс, ако някой е допуснал грешка, да се по-

учи от нея, да се развие, да стане част от компанията – не да си отиде и на негово място да дойде друг, каквато е обичайната практика. Затова и при нас няма голямо текучество. Самият аз нямам навика да следя хората си за строгото спазване на работното време, не съм привърженик на строгите заповеди, на строгата йерархия и колкото и странно да звучи, разчитам на съзнание. Разбира се, не се получава при всички, но с основната част от екипа сме като приятели. Събираме се, празнуваме заедно, генерираме идеи... В случай на нужда помагам с каквото мога и в личния им живот.

От няколко години съм много щастлив, защото мога да си позволя да изляза от всекидневното производство за месец или дори повече. Това е прекрасно най-вече заради възможността да мисля за други неща, да погледна хоризонта година-две напред. Разбира се, комуникирам с екипа по телефона и по имейл, но съм свободен от всекидневни задачи като оперативки, графици и т.н. Делегирал съм права на съответните хора и когато нещата вървят добре, не се бъркам. Това е и моето голямо постижение – да вярвам на екипа си, а както изглежда, и екипът ми вярва.

Кои са хората от екипа Ви, стояли твърдо до Вас през тези 10 години?

Двете ми десни ръце – търговският директор Диана Нинова и производственият директор Влади Попов, са с мен от самото създаване на фирмата. Влади Попов дори участва при демонтажа на вестникарската машина в Норвегия и монтажа ѝ в „Ропринт“. Третият човек (и трета дясна ръка) е главният технолог Радослава Топалова. Много важни са ми печатарите и сервизният екип в лицето на Петър Маринов и Красимир Димитров (Лъки). Това са хората, на които се осланям. Благодарен съм и на партньорите, с които съм работил и продъл-

От ляво на дясно - Емил Петков, Диана Нинова, Влади Попов и Радослава Топалова

жавам да работя – „Булграфика“, UPM, Sappi, „Дишков Трейдинг“, „Полиграфснаб“, „ЕМА“ и др...

Благодарен съм на всички, които са ме разбирали и са ми вярвали в случаите, когато съм забавял плащания. Имал съм и трудна комуникация с партньори. С някои съм се разделил, с други продължавам да работя...

Имате две дъщери. Мислите ли, че някоя от тях може да тръгне по Вашия път?

Вероятно втората. Остават ѝ още две години до завършване на висшето образование, което има някакви допирни точки с полиграфията, така че след време би могла да поеме щафетата. Все пак нищо не се знае. Самият аз се замислям, че може би след 4–5 години ще трябва да се оттегля. В този смисъл – да, бих я подтикнал, ако виждам, че има добри перспективи, но няма да настоявам. Разбира се, ще се радвам в екипа да влязат и други млади хора, защото те носят съвременността. Голяма част от успеха на „Ропринт“ се дължи именно на младите хора, с които започнах. Аз съм най-възрастният в ръководния състав на фирмата, а основната част от екипа трупя години и влиза в средната възраст, т.е. нуждаем се от обновяване. В този смисъл се надявам да намеря правилната перспектива за развитие на „Ропринт“.

Има ли нещо, което не бихте направили, ако можехте да се върнете десет или повече години назад?

Не знам дали щях да започна, но в никакъв случай не съжалявам. Имаше много тежък период – особено в началото. Беше ясно, че кризата няма да ни подмине, и тя ни върхлетя малко след като бяхме стартирали (2008). Започнаха да падат тиражи. Рекламата, която заедно с продажбите е основният канал за приходи, спря. Това рефлектира върху заплатите и плащанията към доставчиците. Някои печатници не издържаха и преустановиха работа. 2009 г. също беше тежка. Тогава понесохме и първите удари от некоректни клиенти. Не се обезверих, въпреки че бях принуден да събера екипа и да кажа, че намалявам заплатите – високите съответно с повече, тъй като най-ниските по разбираеми причини запазих. Изключително съм благодарен, че хората

ме разбраха и никой не напусна. Работиха на тези заплати година и половина, преди да ги възстановя поетапно. Реално от 2010 г. нещата тръгнаха нагоре и оттогава „Ропринт“ е в постоянен възход.

Кои са последните инвестиции в печатницата?

Най-новото при нас е ERP системата, която почти внедрихме през миналата година (2017). Този месец вървим към окончателното ѝ приемане. Всъщност ние сме първите, които внедряваме софтуер, писан специално за полиграфически предприятия. Microsoft Dynamics Print е надстройка на Microsoft Dynamics AX и това е причината да изберем толкова сложна ERP система. Обмисляхме тази идея в продължение на години. Бяхме видели надстройката в една германска печатница с 10 ролни хийтсет машини – две 64-странични и три 48-странични, само в едната ѝ база край Мюнхен. Отделно в другата имаше 10–12 листови машини... Доволен съм, че благодарение на Европейската програма успяхме да я осъществим. Макар и скъп, продуктът е предпочитан от собствениците на печатници, имащи пълната гама от производствени мощности, както е при нас. Не случайно надстройката е внедрена в над 350 печатници в Европа и Америка.

Другата новост в „Ропринт“ е порталът за клиенти. За разлика от повечето колеги, които ползват система на Kodak, ние заложихме на Agfa Ardee. През март стартираме портала. Това е важно за клиентите ни. Радвам се, че обновяването на печатницата с модерен софтуер съвпадна с нейния 10-годишен юбилей.

Не мога да не спомена и най-модерните системи за фото-, спектро- и денситометричен контрол и проследяване на печата (на ролните машини), гарантиращи равния и качествен печат на големи тиражи и дълги серии.

В перспектива какво предстои на „Ропринт“?

Засега мечтаем. Планираме да разширим нашето портфолио. Купили сме една щанца, която предстои да пуснем. Разширяваме мощности. Може би ще инвестираме в решения за облагородяване на печата. Ще наблюдаваме развитието на печата – особено в хийтсет зоната. Прогнозите ни са оптимистични. ■

